

Schriftelijke vraag:

Vraagnummer: S- 629 (2023-001459)

Datum indiening: 9 januari 2023

Onderwerp: (Be)grip op het sociaal domein, preventie

Naam indiener: Aad Noordermeer, Burgerbelangen OverBetuwe (BOB)

Aan de leden van het college van Burgemeester en Wethouders,

Inleiding/Aanleiding:

Mede gelet op hoe u recentelijk heeft aangegeven aan te kijken tegen de opvolging van het Rekenkamerrapport “(Be)grip op het sociaal domein”, hebben wij een aantal vragen over het recent via memo/tic gedeelde uitvoeringsplan preventie.

De fractie van BOB is op de hoogte van het feit dat vanuit de voormalige raads werkgroep op initiatief van D66 en CU nog overleg plaatsvindt over de opvolging van het rekenkamerrapport, maar toch willen we deze concrete vragen graag schriftelijk stellen.

In 2020 is het door de raad in december 2014 vastgestelde Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018 geëvalueerd¹. Wij zien dit als voorloper van het preventieakkoord op het thema alcohol.

Op 24 mei 2022 heeft de raad het Rekenkamer-rapport (Be)grip op het sociaal domein vastgesteld. Hierin zijn o.a. de passages opgenomen:

- “Op welke wijze heeft het college (en de organisatie) het beleid geoperationaliseerd? De gemeente Overbetuwe kent een groot aantal (opeenvolgende en/of aan elkaar gerelateerde) documenten die over het algemeen het karakter hebben van ambitiedocumenten waarin doelstellingen worden beschreven (of bijgesteld). De rekenkamercommissie heeft in het Uitvoeringsplan Sociaal Domein Overbetuwe 2020-2021 ‘Een sterke sociale basis in Overbetuwe’, geen nadere concretisering aangetroffen van het in het beleidsplan ‘Een sterke sociale basis in Overbetuwe’ opgenomen beleid; wel een aantal aanzetten tot het maken van plannen of algemeen geformuleerde kaders of ontwikkelingsrichtingen. Ook het ontwerp-plan van het STO biedt deze concretisering niet. Het is onduidelijk ‘hoe’, op grond van welke (beleids-)veronderstellingen, door de uitvoering met welke middelen moet worden gekomen tot ‘welke’ resultaten. En daarmee, uiteindelijk, tot welke outcome.”
- “Uitvoering. Een cruciale stap in het proces is de ‘vertaling’ van het bestuurlijk vastgestelde beleid naar de uitvoering, de operationalisering van het beleid. Het is van belang dat diegenen die in de praktijk invulling moeten geven aan het beleid weten op welke wijze zij dat behoren te doen en welke concrete resultaten deze uitvoering op moet leveren (met welke vooraf vastgestelde middelen). Kortom, het antwoord op de vraag van iedere uitvoerder ‘wat wordt er precies van mij verwacht en welke resultaat moet ik precies halen?’”

Bij het te sluiten lokaal preventieakkoord (op basis waarvan aanspraak kan worden gemaakt op de specifieke uitkering hiervoor) is/was sprake van grote beleidsvrijheid². Zo heeft VWS de keuze uit thema’s en lokale samenwerkingspartners aan gemeenten over gelaten. Ook de belangrijke keuze voor een lokaal of regionaal plan is aan gemeenten overgelaten.

Voor Overbetuwe gaat het, als wij het goed begrijpen, in de jaren 2021, 2022 en 2023 om een jaarlijks bedrag van 30.000 euro. Niet-bestede middelen uit 2021 kunnen doorgeschoven worden naar 2022. Plannen worden door een landelijke kerngroep getoetst o.a. op het punt “of het lokaal preventieakkoord inzet op het verkleinen van gezondheidsachterstanden in de gemeente, bijvoorbeeld door in de aanpak te focussen op inwoners of wijken met een gezondheidsachterstand.”

¹ <https://overbetuwe.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/79f30f97-3eb8-4e31-8787-45c9a5bc8068>

² [VNG-ondersteuning bij een lokaal preventieakkoord | VNG](#)

Inmiddels zijn door de VNG voor gemeenten ook aanvullende afspraken gemaakt in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en met name het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)³. In het kader van GALA is voorzien in een brede specifieke uitkering, waarvoor tot en met 2026 landelijk jaarlijks circa €250 miljoen beschikbaar is en waarbij voor de periode na 2026 landelijk structureel een budget van circa €190 miljoen is voorzien.

BOB meent dat als sprake is van substantiële bedragen via een specifieke uitkering met ruime beleidsvrijheid, betrokkenheid van de raad gewenst is bij het maken van keuzes. Bovendien menen wij dat – in het belang van onze inwoners – de gemeente niet alleen gericht moet zijn op het doel, maar ook op het koppelen van gemeentelijke en andere geldstromen van partijen die met de gemeente een verantwoordelijkheid voor dat doel delen. Wij zien een uitvoeringsplan preventie dan ook als een van de middelen om meer (be)grip te krijgen op het sociaal domein. Tegen die achtergrond hebben wij de volgende vragen.

Onze vragen.

1. Kunt u nader motiveren waarom u de raad niet heeft betrokken bij de totstandkoming van het preventieakkoord? Kunt u uw gegeven antwoord op vragen van D66 ‘omdat het gaat om een uitvoeringsplan met gelden van het ministerie van VWS’ nader toelichten, zodat voor ons duidelijk is hoe u op dit punt tegen de verantwoordelijkheidsverdeling tussen raad en college aankijkt?
2. Hoe zijn inwoners betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van het akkoord (zie ook de landelijke lerende evaluatie van het RIVM)?
3. Wij zien het preventieakkoord in het verlengde van het beleidsplan sociaal domein en als opmaat naar nadere afspraken in het verlengde van het GALA (waar wederom sprake zal zijn van een specifieke uitkering). Hoe kijkt u bij dit verdere vervolg aan tegen de verantwoordelijkheidsverdeling tussen raad en college?
4. Hoe bent u bij de opstelling van het preventieakkoord omgegaan met de (door de raad onderschreven) kritiek op de ‘uitvoeringsplannen’ van onze gemeente? Welke lessen heeft u geïmplementeerd bij dit nieuwe uitvoeringsplan? Hoe is de evaluatie van Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2014-2018 hierbij betrokken?
5. Hoe is zorgverzekeraar Menzis betrokken bij dit preventieakkoord en is daarbij aansluiting gezocht met de samenwerking tussen de gemeente Arnhem en Menzis en het in regionale samenwerking opgestelde regiobeeld⁴, wat ook voordelen kan hebben in het leggen van verbindingen met de bekostiging van Organisatie en Infrastructuur voor de multi-disciplinaire eerstelijnszorg (en de GEZ-vertegenwoordiger in de stuurgroep) en het komen tot koppeling van afspraken op het snijvlak van zorg en sociaal domein?
6. Welke concrete resultaten moet dit uitvoeringsplan opleveren (met welke vooraf vastgestelde middelen)? Wat betekent “de stuurgroep houdt oog voor een eerlijke verdeling over de thema’s van het Preventieakkoord zonder dat het budget op voorhand strikt en evenredig verdeeld wordt over de thema’s.”? Wat is volgens u ‘eerlijk’ en hoe kan de raad dat achteraf controleren? Hoe werkt dit als leden van de stuurgroep ook (verbonden met) belangrijke aanvragers zijn?
7. Hoe is rekening gehouden met de verantwoordelijkheidsverdeling (en daaruit voortvloeiende inbreng van middelen) tussen verschillende partijen in het sociaal en zorgdomein? Concreet voorbeeld: is/wordt bijv. rekening gehouden met de MKBA valpreventie⁵ en de financiële taakstelling uit het regeerakkoord, waarbij landelijk is uitgegaan van een investering van 35 miljoen in 2023 die in 2031 structureel een besparing van 75 miljoen moet opleveren⁶? En waarbij kosten niet alleen voor rekening van de gemeente, maar ook van de zorgverzekering dienen te komen⁷.
8. Kunt u aangeven waarom in het Actieplan (nog) niet gekozen is voor een (opmaat naar meer) inzet op het verkleinen van gezondheidsachterstanden in de gemeente, bijvoorbeeld door in de aanpak te focussen op inwoners of buurten met een gezondheidsachterstand? Hoe kijkt u in dit verband naar het concept van wijkgerichte preventie⁸?

Gelieve hierop zo spoedig mogelijk een antwoord te geven,

³ [06-integraal-zorgakkoord-en-gezond-en-actief-leven-akkoord.pdf \(vng.nl\)](https://www.vng.nl/documenten/publicaties/2022/01/10/budgettaire-bijlage-coalitieakkoord-2021-2025)

⁴ [Arnhem \(regio-beeld.nl\)](https://www.regio-beeld.nl)

⁵ [Rekenhulp Valpreventie | VeiligheidNL](https://www.rekenhulp.nl/valpreventie)

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/01/10/budgettaire-bijlage-coalitieakkoord-2021-2025>

⁷ [Valpreventie \(Zvw\) | Verzekerde zorg | Zorginstituut Nederland](https://www.valpreventie.nl/)

⁸ <https://www.venvn.nl/nieuws/v-vn-magazine-wijkgerichte-preventie-vermindert-de-zorgvraag/>

Ondertekening:

Aad Noordermeer, Burgerbelangen OverBetuwe (BOB)